

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ MARKETING ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΣΤΗ ΝΑΞΟΥ

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Ο αναπτυξιακός προσανατολισμός της πολιτιστικής διαδρομής σε όλες τις φάσεις υλοποίησης, μέχρι και την ολοκλήρωση της σε τουριστικό προϊόν, είναι σαφώς αιφροτικός, με στρατηγικό στόχο την αιφόρο τουριστική ανάπτυξη της ενδοχώρας της Νάξου.

Ο σχεδιασμός της αιφόρου τουριστικής ανάπτυξης, ιδιαίτερα για τόπους σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης με πλούσιο περιβαλλοντικό-πολιτισμικό απόθεμα, όπως η ενδοχώρα της Νάξου, προϋποθέτει την χρήση του εργαλείου της Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης (Φ.Ι.Τ.Α). Ο προσδιορισμός της φέρουσας ικανότητας (Φ.Ι.) συνιστά εργαλείο για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, της τοπικής κουλτούρας και των υφιστάμενων ενδογενών οικονομικών μοντέλων της τοπικής οικονομίας. **Ταυτόχρονα, προστατεύει το τουριστικό προϊόν από μία μη αποδεκτή μείωση της ποιότητας ικανοποίησης των επισκεπτών.**

Γίνεται αντιληπτή η σπουδαιότητα της στην περίπτωση της ενδοχώρας της Νάξου και συγκεκριμένα στη λειτουργία της πολιτιστικής διαδρομής όπου με την επιδιωκόμενη (και αναμενόμενη) αύξηση των τουριστικών ροών, αναμένεται, εκτός από το οδικό δίκτυο, να επιφορτιστούν περαιτέρω όλες οι συνδυαστικές υποδομές-ανωδομές του τουρισμού ειδικών κινήτρων, το δίκτυο μονοπατιών, τα

μνημεία, τα χωριά και δυνητικά η αισθητική του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.

Το εργαλείο της Φ.Ι. αξιοποιείται πληρέστερα και εφαρμόζεται αποτελεσματικότερα, σε τόπους με ολοκληρωμένη χωρική διαχείριση, όπως εν προκειμένω σχεδιάζεται για την πολιτιστική διαδρομή με την Ο.Χ.Ε. Η ολιστική στρατηγική του εργαλείου της Ο.Χ.Ε, επιτρέπει να αποκτήσει η Φ.Ι. της ενδοχώρας, κανονιστικό χαρακτήρα με χρήση δεικτών μέτρησης τους οποίους θα ελέγχει ο φορέας διαχείρισης (D.M.O) προκειμένου να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ή πολιτικές. Παραθέτουμε μερικά παραδείγματα τμηματικής αξιοποίησης του εργαλείου της φέρουσας ικανότητας:

Με την σταδιακή αύξηση της δημοτικότητας της πολιτιστικής διαδρομής ως απόρροια του ισχυρού τουριστικού προϊόντος που συνιστά και ως απόρροια της ανάπτυξης σχεδίου marketing, αναμένεται η δεδομένη αύξηση του κυκλοφοριακού φόρτου και εξ αυτού των επισκεπτών. Με τον προσδιορισμό σε μέσο-μακροπρόθεσμο χρόνο α) του εκτιμώμενου κυκλοφοριακού φόρτου, β) του εκτιμώμενου αριθμού επισκεπτών και γ) της Φ.Ι με δείκτες χωρητικότητας υφιστάμενων ή νέων υποδομών, όπως χώρων στάθμευσης, χώρων υποδοχής επισκεπτών, χωρητικότητας μνημείων (μ²/επισκέπτη), χωρητικότητας μονοπατιών κ.α., μπορούν να σχεδιαστούν οι κατάλληλες υποδομές, ανωδομές και υπηρεσίες στα όρια της βιωσιμότητας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, τις οποίες θα εποπτεύει με μετρήσιμα δεδομένα, ο φορέας διαχείρισης. Αν για παράδειγμα, ο δείκτης μέτρησης χωρητικότητας για το ναό της Δήμητρας, καθοριστεί σε ένα άτομο ανά δύο τετραγωνικά μέτρα, τότε η δυναμικότητα του χώρου στάθμευσης προσδιορίζεται είτε αναλογικά, είτε σε μεγαλύτερη αναλογία με την πρόβλεψη χώρου αναμονής επισκεπτών κ.ο.κ.

Σε θεματικές χωρικές ενότητες φυσιολατρικού ή γεωλογικού περιεχομένου κοντά στην πολιτιστική διαδρομή, όπως παρατήρηση

πτηνών, επίσκεψη ορυχείων κ.α, προσδιορίζεται μέγιστος αριθμός παρατηρητών-επισκεπτών, ελάχιστη απόσταση κ.α.

Στην περίπτωση δημοφιλών πεζοπορικών διαδρομών με εύκολη βατότητα, κοντά στον οδικό άξονα της πολιτιστικής διαδρομής, ενδέχεται να υπάρξουν πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον και στα μνημεία. Ο προσδιορισμός της φέρουσας ικανότητας της συγκεκριμένης πεζοπορικής διαδρομής με πολιτιστικό ενδιαφέρον, σε συνδυασμό με την προγραμματισμένη ανάπτυξη εφαρμογής για το δίκτυο μονοπατιών και με την εφαρμογή «NaxiOs» για τα μνημεία, θα καθιστά εφικτή την ενημέρωση των επισκεπτών σχετικά με ενδεχόμενους περιορισμούς επισκεψιμότητας.

Η πολιτιστική διαδρομή αναμένεται να δημιουργήσει επενδυτικά κίνητρα στον ιδιωτικό τομέα, η συνέργεια του οποίου είναι πολύτιμη και επιβεβλημένη. Ως ακόμα ένα παράδειγμα ανάγκης προσδιορισμού της Φ.Ι., αναφέρεται η αναμενόμενη οργάνωση εκδρομών, είτε μικρών ομάδων με ειδικά κίνητρα είτε μεγάλων ομάδων (groups) τουριστικών πρακτορείων ή επισκεπτών κρουαζιέρας κ.α. Ο προσδιορισμός της Φ.Ι. θα επιτρέψει στον D.M.O τον προγραμματισμό των επισκέψεων, ειδικά όσον αφορά τα οργανωμένα groups, με διαθεσιμότητα επίσκεψης βάσει των δεικτών μέτρησης. Στη σύγχρονη τουριστική αγορά ένας τέτοιος προγραμματισμός είναι αποτελεσματικότερος και ευκολότερος πλέον, με χρήση booking engine, εργαλείο το οποίο θα πρέπει να αναπτυχθεί από τον D.M.O.

Σε κάθε παράδειγμα γίνεται κατανοητό ότι η Φ.Ι. αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τον προγραμματισμό και τη διαχείριση της πολιτιστικής διαδρομής. Σε συνδυασμό με την ανάπτυξη σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων, δύναται να διαμορφώσει ένα αειφορικό μοντέλο οργάνωσης και λειτουργίας της πολιτιστικής διαδρομής.

Για τους λόγους αυτούς και επειδή η πολιτιστική διαδρομή αφορά ένα ολιστικό σχεδιασμό αειφορικού τουριστικού προϊόντος με ολοκληρωμένη χωρική διαχείριση, **προτείνουμε την εκπόνηση μελέτης**

εκτίμησης Φ.Ι.Τ.Α για το οδικό δίκτυο, τα μνημεία και τις πεζοπορικές διαδρομές. Σε μεταγενέστερα στάδια, για τις συνοδές θεματικές υποδομές και ανωδομές που θα δημιουργηθούν.

Η Φ.Ι.Τ.Α θα αποτελέσει στο μέλλον καθοριστικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και ανάπτυξης πολιτικών, για τον Δ.Μ.Ο. Για αυτό το λόγο και επειδή για τον προσδιορισμό των δεικτών μέτρησης Φ.Ι, απαιτείται η συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων του Δ.Μ.Ο και των περιβαλλοντικών φορέων αν αυτές δεν εκπροσωπούνται, προτείνεται η προτεραιοποίηση της μελέτης στις πρώτες δράσεις του Δ.Μ.Ο.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

A. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Πάρκο Πολιτιστικών και Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων Δαμαριώνα.

Η δημιουργία του πάρκου (μοναδικού, ίσως, στις Κυκλάδες) αναμένεται, σύμφωνα με τους μελετητές, να αποτελέσει πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες, ντόπιους και ξένους (σχολεία, φυσιολατρικούς συλλόγους, κ.ά.) καθώς και χώρο προστασίας της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής.

Ο χώρος είναι δημοτικός και βρίσκεται ανάμεσα στους οικισμούς Δαμαριώνα και Φιλωτίου σε υψόμετρο 380 μέτρα. Έχει έκταση 28 περίπου στρέμματα και είναι προστατευμένο από τη βόσκηση. Ο χώρος βρίσκεται εντός της περιοχής του δικτύου ΦΥΣΗ 2000. Έχει τοπίο σπάνιου φυσικού κάλλους. Η φυσιογνωμία του εδάφους διαφέρει σε πολλά σημεία: χώμα, βραχώδεις εκτάσεις, πολλές σχισμάδες όπου βρίσκουν καταφύγιο πολλά είδη του ζωικού βασιλείου, κορυφές που φωλιάζουν πουλιά (γεράκια, αγριοπερίστερα, όρνια, κ.ά.). Εξαιτίας των ιδανικών

συνθηκών (υψόμετρο, κ.λ.π.) υπάρχουν σ' αυτήν την περιοχή οι περισσότερες ποικιλίες των φυτών της Νάξου, καθώς και όλα τα είδη άγριων ζώων και ερπετών του νησιού. Στον χώρο αυτό έχουν βρεθεί δείγματα μικρού κάστρου και δεξαμενών (στην εκκλησία του Άη Γιάννη). Σύμφωνα με την παράδοση (αναφορά του Εμμανουήλ Ψαρρά) από τα πάνω βράχια αντιμετώπιζαν οι κάτοικοι του Φιλωτίου τις επιδρομές των πειρατών.

Η χρήση του αφορά:

- μονοπάτια κατά μήκος του πάρκου, που θα δίνουν τη δυνατότητα πρόσβασης των επισκεπτών σε όλο τον χώρο. Πληροφοριακές, ενημερωτικές πινακίδες.
- Προστασία και ανάδειξη της υπάρχουσας χλωρίδας και πανίδας, φύτεμα, όπου αυτό επιτρέπεται, κι άλλων τοπικών άγριων φυτών, καθώς και δέντρων.
- Κατάλληλα διαμορφωμένος χώρος για καλλιέργεια τοπικών ποικιλιών κηπευτικών, δέντρων, αμπελιών, κ.λ.π., τα οποία θα παρέχονται στους ενδιαφερόμενους, από την «Τράπεζα σπόρων».
- Καλλιέργεια σιτηρών για εκπαιδευτικούς και λαογραφικούς σκοπούς (σπορά, θερισμός, αλώνισμα). Στο χώρο υπάρχει δεξαμενή νερού.
- Στέγαστρο με καθίσματα για ξεκούραση και απόλαυση της πανοραμικής θέας.
- Παρατηρητήριο πτηνών. Ήδη, υπάρχει εκτροφείο πέρδικας.
- Δημιουργία μητάου, αλωνιού, ληνού και παραδοσιακού φούρνου για την λαογραφική προβολή των στοιχείων τους αλλά και την χρήση τους.
- Δημιουργία στάβλου και περιφραγμένου, γύρω από αυτόν, χώρου για την φιλοξενία ζώων (κατσίκες, πρόβατα, γαϊδούρια, κ.ά.).
- Αξιοποίηση της πολιτιστικής αίθουσας του Δαμαριώνα για παρουσιάσεις και ενημερώσεις σχετικά με το πάρκο.

Την προμελέτη, είχε αναλάβει, μετά από πρόταση του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Δρυμαλίας, η Νομαρχία Κυκλάδων. Ολοκληρώθηκε το 2010 και παραδόθηκε στο Δήμο Νάξου και μικρών Κυκλάδων.

Δημιουργία ταΐστρας Σκανιάδων και παρατηρητηρίου.

Προτείνεται ως κατάλληλη θέση η περιοχή του Αγίου Τρύφωνα, στο Φιλώτι). Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία έχει προσφερθεί να κάνει τη σχετική μελέτη.

Δημιουργία παρατηρητηρίου πτηνών, στην Αλυκή.

Αξιοποίηση των σπηλαίων και ένταξή τους στα παρακλάδια των διαδρομών (Ζα, Ρίνας, κ.ά.).

Αξιοποίηση και προβολή των αγροτικών μνημείων (ασβεστοκάμινα, πηγάδια, μητάτα, κ.ά.).

Καθιέρωση δράσεων (π.χ. στην Κωμιακή λειτουργία παραδοσιακού νερόμυλου με άλεσμα σιταριού, ζύμωμα και ψήσιμο σε παραδοσιακό φούρνο.

Επίσης, στο ίδιο χωριό, πάτημα σταφυλιών στο παραδοσιακό ανακαινισμένο πατητήρι.

Στο Δαμαλά, ήδη, διεξάγεται η εξαγωγή λαδιού (θα μπορούσε να γίνεται συχνότερα, την περίοδο της συγκομιδής των ελιών).

B. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ενθάρρυνση δημιουργίας πολυλειτουργικών αγροκτημάτων.

Πολυλειτουργικό αγρόκτημα είναι η αγροτική εκμετάλλευση, που διαθέτει, τουλάχιστον: καλλιεργήσιμη έκταση, φυτικό ή ζωικό κεφάλαιο και χώρο εστίασης ή δυνατότητα εκπαίδευσης ή δυνατότητα επίδειξης και παρακολούθησης της παραγωγικής διαδικασίας ή οικοτεχνική μεταποίηση και λειτουργεί με έμφαση στις τοπικές παραγωγικές δυνατότητες κάθε περιοχής.

Ο επισκέπτης σε ένα τέτοιο αγρόκτημα, θα έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τη ζωή της αγροτικής υπαίθρου, τα σχετικά επαγγέλματα, τις μεθόδους καλλιέργειας και εκτροφής ζώων, τις γεύσεις και να συμμετέχει ενεργά τις δραστηριότητες.

Ενθάρρυνση της βιωματικής γευστικής εμπειρίας (μέσω των πολυλειτουργικών αγροκτημάτων, φορέων ή ιδιωτών):

- Λάδι (ολοκληρωμένη εμπειρία με συλλογή, εξαγωγή σε παραδοσιακό και σύγχρονο ελαιοτριβείο, χρήση στο φαγητό. Ξενάγηση στις γηραιότερες ελιές του νησιού).
- Κρασί (οινοτουρισμός): Συμμετοχή σε όλη την αμπελουργική διαδικασία.
- Ρακή, κίτρο.
- Μαθήματα μαγειρικής και γευσιγνωσίας.

Εκμάθηση παραδοσιακών τεχνών:

Υφαντική (Μονή, Απεράθου), αγγειοπλαστική, μαρμαρογλυπτική, καλαθοπλεκτική, κ.ά.

Δημιουργία δημοτικής σχολής για κατοίκους και επισκέπτες για εκμάθηση παραδοσιακών χορών και οργάνων.

Οργανωμένη ξενάγηση στη άγρια χλωρίδα του νησιού. Δημιουργία οργανωμένου επισκέψιμου βοτανόκηπου.

Ο **Αθλητικός Τουρισμός** είναι μια ειδική μορφή ποιοτικού τουρισμού η οποία παρέχει τη δυνατότητα να στραφούμε σε μία τεράστια δυναμική αγορά αλλά και ταυτόχρονα να επιφέρουμε προστιθέμενη αξία στο τουριστικό μας προϊόν και μάλιστα συνδυάζοντας δράσεις με την Πολιτιστική Διαδρομή.

Αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος της Νάξου στα Θαλάσσια σπορ (με αιχμές του δόρατος την ιστιοσανίδα, το kite surf και την

ιστιοπλοΐα), με τη διεκδίκηση διοργάνωσης σημαντικών διεθνών και ελληνικών γεγονότων, όπως παγκόσμια ή ευρωπαϊκά πρωταθλήματα ιστιοσανίδας. Μέριμνα για τη θεσμοθέτηση διοργάνωσης υπερτοπικής εμβέλειας αγώνων ποδηλάτου, ανωμάλου δρόμου, δίαθλου και τρίαθλου (αγώνων που ήδη διοργανώνονται στη Νάξο με αξιοσημείωτη συμμετοχή και επιτυχία) και προσπάθεια για αναγνώριση των αγώνων αυτών από τις οικείες ομοσπονδίες και ενσωμάτωσή τους στα επίσημα καλεντάρια.

Αξιοποίηση των υπαίθριων μικρών ή μεγαλύτερων θεάτρων (Μέλανες, Αθλοθέατρο Φιλωτίου, κ.ά.), για την παρουσίαση παραστάσεων και άλλων εκδηλώσεων αλλά και τη διοργάνωση δρώμενων σχετιζόμενων με την ιστορία και την παράδοση του τόπου μας.

Αλιευτικός τουρισμός (Μουτσούνα, Χώρα).

Υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες (σε συνεργασία με τοπικά αθλητικά σωματεία και άλλους φορείς): τρέξιμο, ποδηλασία βουνού, αναρρίχηση, πεζοπορία, ιππασία, κ.ά.).

Θρησκευτικός τουρισμός και προσκυνηματικές περιηγήσεις (σε συνεργασία με την Μητρόπολη Παροναξίας για προώθηση στον εκκλησιαστικό κύκλο ανά την Ελλάδα, ως προορισμό).

Αρχιτεκτονική. Γνωριμία με τις διαφορετικές τεχνικές. Ιστορικά στοιχεία. Ένταξη στις διαδρομές ιδιαίτερων περιπτώσεων.

Συνεργασία με τους τοπικούς φορείς για σταθερές δράσεις, οι οποίες θα ενταχθούν στο πρόγραμμα της Πολιτιστικής διαδρομής (γιορτή πατάτας, ρακής, λαδιού, κρασιού, ψαρά, κτηνοτρόφου, λαϊκών πνευστών, καρναβαλικές εκδηλώσεις, κ.ά.).

Αξιοποίηση και ανάδειξη παλαιών επαγγελμάτων (π.χ. σιδηρουργεία, τσαγκαράδικα, γανωτζίδικα, ραφεία, κ.ά.).

ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Κ.Α.

Στην παράγραφο 4.4.4 της Μελέτης αναπτυξιακού σχεδιασμού προτείνεται ως ειδικός στόχος 4 η «Πρωώθηση της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της στοχευμένης κατάρτισης - επανακατάρτισης στον τομέα του Πολιτιστικού – Περιβαλλοντικού Τουρισμού». Κατ' αρχήν συμφωνούμε με την ως άνω πρόταση.

Η Πολιτιστική Διαδρομή προσπαθεί στην ουσία να οργανώσει τον τουρισμό που σχετίζεται με τον Πολιτισμό, την Ιστορία, το Περιβάλλον, την Γεωγραφία, την παραγωγή μέσα από βιωματικές δράσεις. Εκτός από την κατάρτιση των ασχολουμένων με τον Πολιτιστικό – Περιβαλλοντικό Τουρισμό, θεωρούμε ότι πρώτιστο ρόλο στην καλύτερη δυνατή ανταπόκριση αυτών και κυρίως των επόμενων γενεών ανθρώπων, που θα ασχοληθούν με τον Τουρισμό, θα διαδραματίσει η θεσμοθέτηση της διδασκαλίας της τοπικής Ιστορίας, Λαογραφίας και Γεωγραφίας ως ένα πρόσθετο μάθημα στο σχολικό πρόγραμμα, το οποίο θα έχει βιωματικό και διαδραστικό χαρακτήρα και στο οποίο, προτείνουμε, να μην βαθμολογούνται ή εξετάζονται οι μαθητές. Αντίθετα να γίνεται με τρόπο που θα αγαπηθεί από τους νέους της Νάξου με απώτερο στόχο, βγαίνοντας από την δευτεροβάθμια εκπαίδευση να έχουν γνωρίσει το νησί, την Ιστορία, τον Πολιτισμό, το Περιβάλλον, την παραγωγή του, τώρα και άλλοτε και ό, τι έχει να κάνει με τη ζωή στο νησί από τότε που υπάρχουν καταγεγραμμένες πληροφορίες. Προφανώς, μία τέτοια πρόταση δεν έχει ως μοναδικό μέλημα την διαμόρφωση επαγγελματιών του τουρισμού με γνώσεις για όσα αφορούν το νησί, αλλά κυρίαρχος στόχος είναι οι επόμενες γενιές να εκτιμήσουν τον τόπο που ζουν, να τον αγαπήσουν και τελικά να τον σεβαστούν περισσότερο από τις προηγούμενες.

Ας φανταστούμε σε μερικά χρόνια από σήμερα να ζουν στο νησί μερικές χιλιάδες ανθρώπων, που ανεξάρτητα από το αν είναι απασχολούμενοι στον τουρισμό, θα είναι σε θέση να συζητούν με τους

επισκέπτες και να τους δίνουν πληροφορίες, δίνοντας τους παράλληλα την εικόνα ενός λαού που, αφού γνωρίζει τον τόπο, άρα τον αγαπάει, κάτι που θεωρούμε ότι είναι σημαντικότερο επικοινωνιακά, από τον όποιο τουριστικό οδηγό, την οποία διαφημιστική καμπάνια.

Αντίστοιχο πρόγραμμα μπορεί να θεσμοθετηθεί και για ενήλικες στο πλαίσιο προγραμμάτων που θα διοργανώνονται από τον Δήμο ή άλλο φορέα.

Αναφορικά με το διδακτέα ύλη, έχουμε την τύχη να υπάρχει σημαντική βιβλιογραφία, μέσα από την οποία θα δημιουργηθούν τα κατάλληλα βιβλία για τον ανωτέρω σκοπό.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΕΣΗ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΕΡΑΝ ΑΥΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ

Πέρα από όσα προτείνονται στην Μελέτη για την εύρεση πόρων για την συντήρηση και αξιοποίηση των μνημείων του νησιού, προτείνουμε συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

Παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και άλλους Δημόσιους Φορείς, αλλά και τις δωρεές ιδιωτών, ο αριθμός των μνημείων του νησιού που χρήζουν συντήρησης ή/και ανάδειξης είναι τέτοιος, που είναι αδύνατον να αντιμετωπιστούν με τα υφιστάμενα μέσα.

Προτείνουμε την διερεύνηση της δυνατότητας θεσμοθέτησης τέλους πολιτισμικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς. Αυτό το τέλος θα είναι ανεξάρτητο από τυχόν εισιτήρια σε επισκέψιμα μνημεία. Μία πρόταση είναι να είναι πολύ χαμηλό (1-3 ευρώ) και να εισπράττεται από κάθε επισκέπτη ανά κράτηση. Το ποσό θα εισπράττεται και θα αποδίδεται από τις επιχειρήσεις διαμονής και τους ιδιοκτήτες ακινήτων τα οποία διατίθενται για βραχυπρόθεσμες μισθώσεις (bnb).

Δεδομένου ότι, υπό φυσιολογικές συνθήκες επισκέπτονται κάθε χρόνο το νησί εκατοντάδες χιλιάδες επισκεπτών, το ποσό που θα συγκεντρώνεται θα είναι τέτοιο, με το οποίο θα δίνεται η δυνατότητα

στον Δήμο, μέσα από τις κατάλληλες προγραμματικές συμβάσεις με τους Φορείς, στους οποίους ανήκει το κάθε μνημείο (Υπ. Πολιτισμού, Υπ. Περιβάλλοντος & Ενέργειας κ.α.) να χρηματοδοτεί προγραμματισμένα από αυτούς έργα.

Εξυπακούεται, ότι η υλοποίηση των μελετών που αφορούν ειδικά την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων θα γίνεται σύμφωνα με την ιεράρχηση που ίδια θέτει. Επίσης θεωρούμε αυτονόητο ότι, ό,τι έχει να κάνει με τη διαχείριση των μνημείων, αυτή θα πρέπει να παραμένει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου στο οποίο ανήκει.

Με το ποσό αυτό θα μπορούσε επίσης να προσλαμβάνονται εποχικά απόφοιτοι Ιστορίας Αρχαιολογίας και άλλων παρεμφερών σχολών, οι οποίοι θα προσλαμβάνονται σε μνημεία τα οποία, αν και σημαντικά, δεν ήταν επισκέψιμα μέχρι σήμερα.

Έχουμε την πεποίθηση ότι το τέλος θα είναι πολύ μικρό, έως συμβολικό για τον επισκέπτη, ωστόσο θα είναι πολύ σημαντικό για την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών.

Επίσης την ίδια στιγμή που ο επισκέπτης θα το πληρώνει, θα πρέπει να παίρνει πίσω, πλην της απόδειξης και ένα μικρό φυλλάδιο, που θα του εξηγεί τη συμβολή του στην διατήρηση της Πολιτιστικής και Περιβαλλοντικής Κληρονομιάς της Νάξου, ώστε αφ' ενός να επιθυμήσει να γνωρίσει τα μνημεία, αφ' ετέρου να νιώσει ότι συμβάλει στη διατήρηση των μνημείων, τα οποία, αν μη τι άλλο, είναι πανανθρώπινα.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΩΣ ΦΟΡΕΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η μελέτη αναπτυξιακού σχεδιασμού (masterplan) αναδεικνύει σχεδόν σε όλα της τα σημεία τον σημαντικό ρόλο του Δήμου Νάξου για την υλοποίηση, λειτουργία και συντήρησή του, στο σύνολο του μέσω του δημοτικού συμβουλίου και των υπηρεσιών του.

Βάσει της Μελέτης ο Δήμος Νάξου & Μικρών Κυκλάδων προτείνεται να είναι:

i. Ο Φορέας Λειτουργίας της Διαδρομής έχοντας έναν στρατηγικό και συντονιστικό ρόλο για την λειτουργία, και τη συνεχή και συστηματική συντήρηση της Διαδρομής.

ii. Ο Τελικός Δικαιούχος σε προτεινόμενα έργα και δράσεις Ο.Χ.Ε. (ολοκληρωμένη χωρική επένδυση) ανά ειδικό στόχο (βλ. σελίδα 48 επ. masterplan).

Τα παραπάνω απαιτούν ωριμότητα, υπευθυνότητα, διάθεση συνεργασίας με άλλους φορείς (ενδεικτικά ΠΝΑΙ, Διάζωμα, κλπ) και την τοπική κοινωνία και συνέπεια υλοποίησης του τελικού στόχου. Τα κριτήρια με τα οποία θα λειτουργεί ο Δήμος σε κάθε στάδιο υλοποίησης του έργου αρχικό και κατά την διάρκεια θα στηρίζονται στην αξιοκρατία, στην διαφάνεια στις συμμετοχικές διαδικασίες και στη συνέπεια και ταύτιση λόγων και έργων.

Η σημερινή δημοτική αρχή μέσω του Δημάρχου έχει δείξει μέχρι σήμερα πως λειτουργεί και ενεργεί σε αντίθεση με τις ως άνω αρχές, παραδείγματα η καθυστέρηση αν όχι άρνηση να ανασύρει από τα συρτάρια των υπηρεσιών της σημαντικές μελέτες, όπως το ΣΒΑΚ Χώρας Νάξου, η αποφυγή αν όχι άρνηση να συντονίσει το πρόγραμμα ΔΑΦΝΗ που τελεί υπό την ευθύνη του με το τρέχον και ολοκληρωμένο πρόγραμμα της ΠΝΑΙ για τη διαχείριση των περιηγητικών δικτύων Νάξου. Τα παραπάνω μάλιστα παραδείγματα αναφέρονται στο masterplan (σελ. 33 και επομ.) ως συναφή έργα άλλων προγραμμάτων για την υλοποίηση και λειτουργία του έργου.

Η παρουσία ενός Δήμου που θα λειτουργήσει με πρόγραμμα, αξιοκρατία, διαφάνεια και συνέπεια θα είναι καθοριστικής σημασίας για την υλοποίηση του έργου ώστε να μην μείνει και αυτό ένα ακόμη ευχολόγιο.

Νάξος, 27.01.2021